

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА ТА ІННОВАЦІЙНОЇ ОСВІТИ**

Кафедра теорії держави і права

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА

Назва освітньо-професійної програми	Правоохоронна діяльність
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	26 Цивільна безпека
Спеціальність	262 Правоохоронна діяльність
Вид навчальної дисципліни	обов'язкова
Мова викладання	українська
Рік навчання	перший (денна, заочна)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
Протокол від 30.08.2024 № 17
Протокол від 02.09.2024 № 18

СХВАЛЕНО

Вченою радою
Навчально-наукового інституту
права та інноваційної освіти
прокол від 16.08.2024 № 12.

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми «Правоохоронна діяльність»

Юрій КРАМАРЕНКО

(підпис)

Розглянуто на засіданні кафедри загальноправових дисциплін Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти протокол від 05.06.2024 № 24, протокол від 12.08.2024 № 1, на засіданні кафедри теорії держави та права протокол від 02.09.2024 № 1.

Теорія держави та права. Дніпро: Дніпровський державний університет внутрішніх справ, 2024 рік. 25 с.

РОЗРОБНИК:

професор кафедри теорії держави та права Дніпровського державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор Добробог Людмила Миколаївна.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

1. Професор кафедри права та методики викладання правознавства Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка, доктор юридичних наук, професор Кучук Андрій Миколайович;
2. Суддя Запорізького окружного адміністративного суду, доктор юридичних наук, доцент Прасов Олександр Олександрович.

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни
(додаток 1 до Робочої програми навчальної дисципліни)**

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів ЄКТС	3	
Загальна кількість годин	90	
Рік підготовки:	1	1
Семестр:	1	1
Лекції	16	6
Семінарські	14	4
Самостійна/індивідуальна робота	60	80
Індивідуальні завдання (курсова робота)	-	-
Підсумковий семестровий контроль	екзамен	екзамен

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Теорія держави та права» є підготовка висококваліфікованих фахівців правоохоронної діяльності, які мають теоретичні знання та практичні навички у сфері забезпечення охорони прав і свобод людини, суспільства та держави, охорони громадського порядку та забезпечення публічної безпеки, превентивної та профілактичної діяльності, та можуть застосовуватися, в тому числі представниками приватних охоронних структур.

Очікувані результати навчання:

- розуміти зміст, специфіку державотворення та правотворення;
- знати особливості різних видів нормотворчості в Україні;
- знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права;
- володіти основними прийомами тлумачення норм права.

вивчення дисципліни забезпечує формування компетентностей освітньою програмою:

Інтегральна компетентність - здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері правоохоронної діяльності.

Загальні компетентності:

ЗК1 - Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2 - Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК10 – Здатність реалізувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Спеціальні компетентності:

СК1 – Усвідомлення функцій держави у сфері правоохоронної діяльності, способів та механізмів реалізації цих функцій.

СК3 – Здатність до критичного мислення та системного аналізу правових явищ.

СК4 – Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати правову інформацію з різних джерел.

СК5 - Здатність визначати придатні для юридичного аналізу факти, систематизувати одержані результати, встановлювати причинно-наслідкові зв’язки, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

Пререквізити: «Основи правознавства», «Суспільствознавство».

Постреквізити: «Теорія держави та права» є основою для подальшого вивчення всієї системи правничих навчальних дисциплін (галузевих, міжгалузевих навчальних дисциплін).

Здобувачі вищої освіти новинні продемонструвати такі **результати навчання:**

РН3 – Розуміти та професійно застосовувати понятійний апарат права та правоохоронної діяльності.

РН4 – Формулювати і перевіряти гіпотези, виокремлювати юридично значущі факти, виявляти причинно-наслідкові зв’язки в діях та інших явищах для прийняття оптимального рішення в конкретній ситуації.

РН10 – Виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.

РН11 – Знати і розуміти сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.

РН14 – Здійснювати пошук та аналіз новітньої інформації у сфері правоохоронної діяльності, мати навички саморозвитку та самоосвіти протягом життя, підвищення професійної майстерності, вивчення та використання досвіду у сфері правоохоронної діяльності.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМА 1. ПОНЯТТЯ, ПОХОДЖЕННЯ, СУТНІСТЬ ТА ФОРМИ ДЕРЖАВИ

Теорії походження держави: основні положення та їх представники. Загальні закономірності, причини та передумови виникнення держави. Східний та західний шляхи виникнення держави. Поняття, ознаки та атрибути держави. Сутність та соціальне призначення держави. Основні способи державоутворення (поділ держав, ліквідація, сецесія, об'єднання та ін.). Історичні типи держав: формаційний, цивілізаційний і технократичний підходи. Критерії типології сучасних держав. Народовладдя та суверенітет держави: поняття, ознаки та нормативно-правова регламентація. Суверенітет держави, суверенітет народу, суверенітет нації: питання співвідношення та взаємодії. Державна влада: поняття, елементи та співвідношення з іншими суміжними поняттями («соціальна влада», «публічна влада», «муніципальна влада», «держава» тощо). Поняття та загальна характеристика елементів форми держави. Фактори, що зумовлюють багатоманітність форм держави. Форма державного правління: поняття та види: монархія як форма державного правління: поняття, ознаки та види; республіка як форма державного правління: поняття, ознаки та види; нетипові форми правління: монархічна республіка, республіканська монархія; суперпрезидентська республіка як новітня форма політичного правління. Загальна характеристика форми державного устрою: унітарна держава: поняття, ознаки та види; федерація: поняття, ознаки та види; інші форми державного устрою. Міжнародні об'єднання держав: поняття, види та загальна характеристика. Державно-правовий режим як елемент форми держави: поняття та види. Тенденції розвитку теорії держави і права як науки та навчальної дисципліни у звичайних умовах та в умовах воєнного стану.

ТЕМА 2. МЕХАНІЗМ ДЕРЖАВИ

Поняття та ознаки механізму держави. Складові механізму держави: державні органи, державні підприємства, установи та організації. Принципи механізму держави: поняття, види, нормативно-правова регламентація. Державний апарат: поняття, ознаки та структура. Співвідношення державного апарату та механізму держави. Органи держави як основний елемент механізму держави: поняття, ознаки, класифікація. Загальна характеристика, функції та принципи діяльності органів законодавчої, виконавчої та судової гілок влади. Особливості втілення принципу поділу державної влади в Україні. Система стримувань і противаг. Поняття державної служби та її види. Класифікація державних службовців. Посадова особа державного апарату: основи правового статусу. Особливості механізму федеративної та унітарної держави. Організація здійснення влади на місцях. Взаємодія місцевих державних органів з органами

місцевого самоврядування. Співвідношення системи державних органів та органів місцевого самоврядування в Україні.

ТЕМА 3. ДЕМОКРАТИЧНА, СОЦІАЛЬНА, ПРАВОВА ДЕРЖАВА

Поняття та ознаки демократичної держави. Форми та інститути демократії в Україні. Принципи та функції демократії. Концепція правової держави: виникнення та розвиток. Правова держава: поняття, ознаки та принципи. Верховенство права і правова держава, їх співвідношення. Основні напрями та шляхи формування правової держави в Україні. Поняття, ознаки та функції соціальної держави. Моделі соціальної держави.

ТЕМА 4. ПОНЯТТЯ ТА ФОРМИ ПРАВА. ПРАВОТВОРЧІСТЬ. СИСТЕМАТИЗАЦІЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ

Основні підходи до праворозуміння. Проблеми визначення поняття права. Поняття права та його ознаки. Сутність та соціальне призначення права. Функції права: поняття та загальна характеристика. Принципи права: поняття, види. Закон, економіка, політика та право: питання співвідношення. Поняття та види форм права. Співвідношення форми і джерела права. Правовий звичай як джерело права. Судова практика та правовий прецедент як джерела права: поняття, ознаки. Нормативно-правовий договір: поняття, ознаки, види. Нормативно-правовий акт: поняття, ознаки, види. Співвідношення системи права і системи нормативно-правових актів. Закон як вид нормативно-правового акта: поняття, ознаки, види. Кодекс як особливий вид закону. Підзаконні нормативно-правові акти: поняття, значення, види. Співвідношення закону та підзаконного нормативно-правового акта. Дія нормативно-правових актів у часі, просторі та за колом осіб. Правова доктрина: поняття та особливості. Загальні принципи права в системі джерел права. Релігійно-правовий текст: поняття, ознаки та особливості. Поняття та ознаки правотворчості. Функції та принципи правотворчості. Суб'єкти та види правотворчості. Поняття та стадії правотворчого процесу. Нормотворча техніка як різновид юридичної техніки: поняття, елементи, види. Законодавча техніка. Юридична термінологія: поняття, види та функції юридичних термінів. Систематизація нормативно-правових актів: поняття, сутність та призначення: облік, інкорпорація та консолідація; кодифікація та створення зводу законів як особливі змістовні форми систематизації нормативно-правових актів.

ТЕМА 5. СИСТЕМА ПРАВА І СИСТЕМА ЗАКОНОДАВСТВА

Система права: поняття, ознаки та її структурні елементи. Публічне і приватне право. Галузь права: поняття, критерії утворення галузей права. Поняття, ознаки та класифікація інститутів права. Поняття, ознаки та структура норми права. Співвідношення норми права з нормами моралі, корпоративними,

релігійними, політичними нормами. Класифікація норм права: види та їх характеристика. Спеціалізовані норми права. Способи (прийоми) викладення елементів норм права в приписах статей нормативно-правових актів. Співвідношення норми права і припису статті нормативно-правового акта. Система законодавства: поняття, ознаки та структура. Співвідношення системи права і системи законодавства; норм міжнародного і національного права.

ТЕМА 6. ПРАВОВІДНОСИНИ

Правовідносини: поняття, ознаки та класифікація видів. Суб'єкти правовідносин: поняття та види. Правосуб'єктність: поняття, елементи та їх характеристика. Правовий статус особи. Поняття і види об'єктів правовідносин. Моністична та плюралістична теорії об'єкта правових відносин. Зміст правовідносин: юридичний та фактичний елементи. Юридичний факт: поняття, ознаки та класифікація. Юридична фікція, правова аксіома.

ТЕМА 7. ТЛУМАЧЕННЯ НОРМ ПРАВА

Тлумачення норм права: поняття, ознаки. Значення тлумачення в правотворчій та правозастосовній діяльності. Способи тлумачення норм права. Офіційне та неофіційне тлумачення. Їх різновиди та загальна характеристика. Види тлумачення норм права за обсягом їх правового змісту. Правотлумачні (інтерпретаційно-правові) акти: поняття та види.

ТЕМА 8. РЕАЛІЗАЦІЯ НОРМ ПРАВА

Реалізація норм права: поняття та ознаки. Форми реалізації норм права. Застосування норм права: поняття, ознаки та види. Підстави, форми і функції застосування норм права. Стадії застосування права. Акти правозастосування: поняття та види. Прогалини в праві та засоби їх подолання. Аналогія закону. Аналогія права. Колізії в праві та правила їх подолання.

ТЕМА 9. ПРАВОМІРНА ПОВЕДІНКА. ПРАВОПОРУШЕННЯ

Поняття, ознаки, види правової поведінки. Склад правової поведінки: об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт, суб'єктивна сторона. Поняття та основні види, мотиви правомірної поведінки: активна правомірна поведінка; звична (звичайна) правомірна поведінка; пасивна (конформістська) правомірна поведінка; маргінальна правомірна поведінка. Правопорушення: поняття, ознаки, види та їх характеристика: кримінальні правопорушення; проступки (адміністративні, дисциплінарні, цивільно-правові, конституційні, матеріальні та ін.). Юридичний склад правопорушення: об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт, суб'єктивна сторона. Суб'єктивна сторона правопорушення: мотив, мета, вина.

ТЕМА 10. ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Юридична відповідальність: поняття та ознаки: перспективна (позитивна) юридична відповідальність; ретроспективна (негативна) юридична відповідальність. Принципи юридичної відповідальності. Мета і функції юридичної відповідальності. Види юридичної відповідальності: кримінальна відповідальність; адміністративна відповідальність; цивільно-правова відповідальність; дисциплінарна відповідальність; конституційно-правова відповідальність; матеріальна відповідальність. Підстави притягнення та звільнення від юридичної відповідальності.

ТЕМА 11. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИН

Правовідносини: поняття, ознаки та класифікація. Структура правовідносин. Суб'єкти правовідносин: поняття та види. Правосуб'єктність: поняття, елементи та їх характеристика. Поняття і види об'єктів правовідносин. Юридичний факт: поняття, ознаки та види. Фактичний (юридичний) склад: ознаки та види.

ТЕМА 12. ОСНОВНІ ПРАВОВІ СИСТЕМИ СУЧАСНОСТІ

Поняття та ознаки правової системи (правової сім'ї). Типи (сім'ї) правових систем світу. Загальна характеристика англосаксонської правової сім'ї. Загальна характеристика романо-германської правової сім'ї. Змішаний тип правових систем – скандинавська і латиноамериканська групи: поняття та характеристика. Релігійний тип (сім'я) правових систем: поняття та загальна характеристика. Традиційний тип правових систем: поняття та загальна характеристика.

4. СТРУКТУРА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДЕННА ФОРМА НАВЧАННЯ

Теми та план лекційних занять

Назва теми лекційного заняття	План лекційного заняття	Кількість годин
Тема № 1. Теорія держави та права як наука та навчальна дисципліна	1. Поняття і система юридичної науки. 2. Поняття, система об'єкт, предмет, ознаки теорії держави і права. 3. Функції загальної теорії держави і права. Методологія і методи пізнання держави і права. 4. Загальна теорія держави і права як навчальна дисципліна, її завдання та система. 5. Тенденції розвитку теорії держави і права як	2

	науки та навчальної дисципліни у звичайних умовах та в умовах воєнного стану.	
Тема 2. Поняття, походження, сутність, форми держави. Механізми та функції держави	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття, походження, сутність, форми держави 2. Поняття та загальна характеристика елементів форми держави. 3. Поняття, ознаки та елементи механізму держави 	2
Тема 4. Поняття та форми права. правотворчість. Систематизація нормативно-правових документів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Основні підходи до праворозуміння. Поняття та ознаки права. Функції та цінність права 2. Поняття і види форм (джерел) права. Юридична природа законів та підзаконних актів 3. Поняття та фактори правотворчості. Співвідношення понять «нормотворчість», «правотворчість» та «законотворчість». 4. Законодавча техніка. Юридична термінологія: поняття, види та функції юридичних термінів. 	2
Тема 6. Правовідносини.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та риси правових відносин 2. Види правових відносин 3. Зміст правових відносин 4. Суб'єкти правових відносин, їх види. Правосуб'єктність 5. Поняття і види об'єктів правових відносин 6. Юридичні факти 	2
Тема 7. Тлумачення норм права	<ol style="list-style-type: none"> 1. Тлумачення норм права: поняття, його необхідність, мета, функції. 2. Види тлумачення норм права 3. Способи тлумачення норм права 4. Принципи тлумачення норм права 	2
Тема 8. Реалізація норм права	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття, ознаки і основні форми реалізації норм права 2. Застосування норм права: поняття, ознаки та стадії 3. Вимоги до правильного застосування норм права 4. Правозастосовний акт: поняття та ознаки 	2
Тема 9. Правомірна поведінка. Правопорушення.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття, ознаки, види та склад правової поведінки. 2. Правомірна поведінка: поняття, особливості та основні види. 3. Правопорушення: поняття, ознаки. 4. Юридичний склад правопорушення: об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт, суб'єктивна сторона. 	2
Тема 10. Юридична відповідальність	<ol style="list-style-type: none"> 1. Юридична відповідальність: поняття та особливості 2. Підстави юридичної відповідальності 3. Види юридичної відповідальності 4. Цілі і функції юридичної 	2

	відповідальності	
--	------------------	--

Теми семінарських занять

Назва теми семінарського або практичного заняття	Кількість годин
Тема № 1. Теорія держави та права як наука та навчальна дисципліна. Поняття, походження, сутність, форми держави.	2
Тема 2. Механізми та функції держави	2
Тема 4. Поняття та форми права. правотворчість. Систематизація нормативно-правових документів	2
Тема 5. Систематизація права і система законодавства	2
Тема 6. Правовідносини.	2
Тема 8. Реалізація норм права	2
Тема 9. Правомірна поведінка. Правопорушення.	2

Теми для самостійної роботи

Назва теми семінарського або практичного заняття	Кількість годин
Тема № 1. Теорія держави та права як наука та навчальна дисципліна	4
Тема 2. Поняття, походження, сутність, форми держави. Механізми та функції держави	4
Тема 3. Демократична, соціальна , правова держава	6
Тема 4. Поняття та форми права. правотворчість. Систематизація нормативно-правових документів	4
Тема 5. Систематизація права і система законодавства	4
Тема 6. Правовідносини.	4
Тема 7. Тлумачення норм права	4
Тема 8. Правомірна поведінка. Правопорушення.	6
Тема 9. Юридична відповідальність	6
Тема 10. Правове регулювання суспільних відносин	6
Тема 11. Основні правові системи сучасності	8

ЗАОЧНА ФОРМА НАВЧАННЯ

Теми та план лекційних занять

Назва теми лекційного заняття	План лекційного заняття	Кількість годин
Тема № 1. Теорія держави та права як наука та навчальна дисципліна	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття і система юридичної науки. 2. Поняття, система об'єкт, предмет, ознаки теорії держави і права. 3. Функції загальної теорії держави і права. 4. Методологія і методи пізнання держави і права. Загальна теорія держави і права як навчальна дисципліна, її завдання та система. 5. Тенденції розвитку теорії держави і права як науки та навчальної дисципліни у звичайних умовах та в умовах воєнного стану. 	2
Тема 4. Поняття та	1. Основні підходи до праворозуміння. Поняття та	2

форми права. правотворчість. Систематизація нормативно- правових документів	ознаки права. Функції та цінність права. 2. Поняття і види форм (джерел) права. Юридична природа законів та підзаконних актів 3. Поняття та фактори правотворчості. .Співвідношення понять «нормотворчість», правотворчість» та «законотворчість». 4. Законодавча техніка. Юридична термінологія: поняття, види та функції юридичних термінів.	
Тема 6. Правовідносини.	1. Поняття та риси правових відносин 2. Види правових відносин 3. Зміст правових відносин 4. Суб'єкти правових відносин, їх види. Правосуб'єктність 5. Поняття і види об'єктів правових відносин 6. Юридичні факти	2

Теми семінарських занять

Назва теми семінарського або практичного заняття	Кількість годин
Тема 5. Систематизація права і система законодавства	2
Тема 8. Тлумачення норм права	2

Теми для самостійної роботи

Назва теми семінарського або практичного заняття	Кількість годин
Тема № 1. Теорія держави та права як наука та навчальна дисципліна	6
Тема 2. Поняття, походження, сутність, форми держави. Механізми та функції держави	8
Тема 3. Демократична, соціальна , правова держава	8
Тема 4. Поняття та форми права. правотворчість. Систематизація нормативно-правових документів	6
Тема 5. Систематизація права і система законодавства	6
Тема 6. Правовідносини.	6
Тема 7. Тлумачення норм права	8
Тема 8. Правомірна поведінка. Правопорушення.	8
Тема 9. Юридична відповідальність	8
Тема 10. Правове регулювання суспільних відносин	8
Тема 11. Основні правові системи сучасності	8

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ТА ЗАВДАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

1. Поняття і система юридичної науки.

2. Методи (методологія) пізнання держави та права.
3. Різноманітність поглядів на походження держави та права.
4. Поняття та ознаки держави.
5. Наукові погляди щодо сутності держави.
6. Особливості становлення державно-правової організації в Україні.
7. Поняття типу держави, фактори, які його визначають.
8. Поняття та структура форми держави.
9. Форма правління: поняття та різновиди.
10. Форма державного устрою: поняття та різновиди.
11. Політико-правовий режим і його різновиди.
12. Співвідношення типу і форми держави.
13. Поняття, зміст функцій держави, їх класифікація.
14. Правові форми здійснення функцій державою.
15. Роль органів внутрішніх справ у здійсненні функцій держави.
16. Поняття державного апарату та його ознаки.
17. Орган держави: поняття, ознаки, види.
18. Поняття, сутність і види держав соціально-демократичної орієнтації.
19. Правова держава в історії політико-правової думки.
20. Поняття правової держави і її основні ознаки.
21. Поняття і основні риси правового статусу особи в правовій державі.
22. Основні форми й інститути демократії в Україні.
23. Проблема формування правової держави в Україні.
24. Демократична держава як принцип державного ладу.
25. Наукові концепції праворозуміння.
26. Поняття і ознаки права.
27. Об'єктивне і суб'єктивне в праві.
28. Класифікація функцій права та їх загальна характеристика.
29. Принципи права: поняття та класифікація.
30. Право, економіка, політика. Співвідношення правової, економічної та політичної підсистем суспільства
31. Поняття, система та функції нормативного регулювання суспільних відносин, його види.
32. Поняття і види соціальних норм. Співвідношення правових і технічних норм.
33. Право і мораль. Співвідношення норм права і норм моралі.
34. Право та інші соціальні норми.
35. Правовий вплив та правове регулювання.
36. Поняття механізму правового регулювання, його стадії та елементи.
37. Вимоги до механізму правового регулювання в умовах демократичної правової держави.
38. Поняття та класифікація форм (джерел) права.
39. Поняття та ознаки нормативно-правового акта, його види.
40. Поняття закону, його основні ознаки та види.
41. Конституція України, її основні риси і місце в правовій системі.

42. Підзаконний нормативно-правовий акт: поняття та ознаки.
43. Поняття і загальні ознаки норми права.
44. Нормотворча техніка як різновид юридичної техніки: поняття, елементи, види.
45. Законодавча техніка. Юридична термінологія.
46. Структура норми права: поняття та загальна характеристика.
47. Класифікація норм права. Загальна характеристика їх основних видів.
48. Способи викладу правових норм у нормативно-правових актах.
49. Нетипові нормативно-правові приписи. Співвідношення норми права і припису статті нормативно-правового акта.
50. Система права: поняття, ознаки, основні елементи.
51. Поняття предмету та методу правового регулювання.
52. Система права, система законодавства, система юридичних наук, їх співвідношення.
53. Система законодавства України: поняття, структура.
54. Система права та правові системи.
55. Поняття та ознаки правових відносин.
56. Критерії класифікації та види правових відносин.
57. Склад і зміст правових відносин.
58. Суб'єкти правових відносин, їх властивості.
59. Поняття і види об'єктів правових відносин.
60. Поняття юридичних фактів, їх класифікація.
61. Поняття правотворчості, її функції та принципи.
62. Види правотворчості.
63. Основні стадії правотворчого процесу.
64. Юридична сила нормативно-правових актів.
65. Порядок видання законів в Україні.
66. Межі чинності нормативно-правових актів.
67. Поняття і форми систематизації нормативно-правового матеріалу.
68. Законодавча техніка: поняття та види.
69. Поняття і форми безпосередньої реалізації права.
70. Поняття та основні риси застосування юридичних норм.
71. Основні стадії правозастосувального процесу. Вимоги правильного застосування норм права.
72. Акти застосування правових норм, загальна характеристика та їх види.
73. Особливості правозастосування при прогалинах в праві та колізіях правових норм.
74. Поняття тлумачення норм права, його основні види.
75. Основні способи тлумачення правових норм.
76. Види тлумачення норм права за суб'єктами.
77. Тлумачення норм права за обсягом їх правового змісту.
78. Поняття та види інтерпретаційних актів.
79. Юридична природа керівних роз'яснень Пленуму Верховного Суду.

80. Поняття правомірної поведінки та її види.
81. Об'єктивна і суб'єктивна сторони правомірної поведінки.
82. Поняття і основні ознаки правопорушення, його різновиди.
83. Склад правопорушення, характеристика його основних елементів.
84. Поняття, підстави, цілі та види юридичної відповідальності.
85. Підстави звільнення від юридичної відповідальності.
86. Значення правової культури в формуванні правової держави та сучасного юриста.
87. Поняття законності як багатоаспектного політико-правового явища.
88. Поняття правопорядку, його співвідношення з суспільним порядком і законністю.
89. Гарантії та методи забезпечення законності та правопорядку. Види юридичних гарантій законності.
90. Поняття та види дисципліни.
91. Система забезпечення законності в діяльності органів внутрішніх справ.
92. Правова система суспільства: поняття і структура.
93. Загальна характеристика романо-германської правової сім'ї.
94. Загальна характеристика англосаксонської правової сім'ї.
95. Загальна характеристика правової сім'ї релігійно-моральної орієнтації.
96. Загальна характеристика сім'ї традиційного права.

6. КРИТЕРІЇ ТА ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Для навчальної дисципліни «Теорія держави та права» засобами діагностики знань (успішності навчання) виступають: екзамен, стандартизовані тести, реферати, есе, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, студентські презентації та виступи на наукових заходах.

Підсумковий семестровий контроль успішності проводиться у формі екзамену з відповідної освітньої компоненти або його окремої завершеної частини в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою навчальною програмою, і у строки, встановлені навчальним планом та розкладом.

Підсумковий семестровий контроль буде сформовано з 30-ти білетів за єдиним принципом: кожен білет містить теоретичну та практичну частини. Теоретична частина містить два питання; практична частина – одне практичне завдання (задача). Максимальний час для підготовки до екзамену дається – 30 хвилин. Кожне питання екзаменатором оцінюється окремо. Максимальна кількість балів за підсумковий контроль не більше 50 балів.

У разі настання обставин непереборної сили (форсмажорних обставин) контрольні заходи можуть проводитися з використанням технологій дистанційного навчання. Системою буде обрано по 50 тестових питань з дисципліни, кожне з яких оцінено у 1 бал. Відведений час для проходження тесту – 100 хвилин. Максимально можливий результат особи, яка складає підсумковий семестровий контроль за відповіді на тестові запитання може

скласти 50 балів. Відповідь на кожне з запитань оцінюється в 0 або 1 тестових балів: якщо вказано правильну відповідь – 1 бал; неправильну відповідь – 0 балів.

При оголошенні сигналу «Повітряна тривога» здобувачі вищої освіти залишають роботи в аудиторії та проходять у бомбосховище і перебувають там до оголошення сигналу «Відбій повітряної тривоги». Час «Повітряної тривоги» не враховується у загальний термін підсумкового контролю.

ДЛЯ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ		
Поточний контроль (ПК)		Підсумковий контроль
Аудиторна робота	Самостійна робота	Залік (З) / ЕКЗАМЕН (Е)
≤ 40	≤ 10	
≤ 50		≤ 50
Підсумкова оцінка у випадку заліку (П) = ПК + З ≤ 100		
Підсумкова оцінка у випадку складання екзамену (П) = ПК + Е ≤ 100		

ДЛЯ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ		
Поточний контроль (ПК)		Підсумковий контроль
Аудиторна робота	Самостійна робота/ Індивідуальна робота	Залік (З) / ЕКЗАМЕН (Е)
≤ 20	≤ 30	
≤ 50		≤ 50
Підсумкова оцінка у випадку заліку (П) = ПК + З ≤ 100		
Підсумкова оцінка у випадку складання екзамену (П) = ПК + Е ≤ 100		

Критерії оцінювання аудиторної роботи здобувачів вищої освіти (денна та заочна форми навчання)

БАЛИ	ПОЯСНЕННЯ
5	Високий рівень компетентностей. Питання, винесені на розгляд, засвоєні у повному обсязі; на високому рівні сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані в повному обсязі. Під час заняття продемонстрована стабільна активність та ініціативність. Відповіді на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань ґрунтується на глибокому знанні чинного законодавства, теорії та правозастосовної практики.
4	Невисокий рівень компетентностей. Питання, винесені на розгляд, засвоєні у повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі передбачені планом заняття навчальні завдання виконані в повному обсязі з неістотними неточностями. Під час заняття продемонстрована ініціативність. Відповіді на питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань переважно ґрунтується на знанні чинного законодавства, теорії та правозастосовної практики
3	Достатній рівень компетентностей. Питання, винесені на розгляд, у цілому засвоєні; практичні навички та вміння мають поверхневий характер, потребують

	подальшого напрацювання та закріплення; навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані, деякі види завдань виконані з помилками
2	Недостатній рівень Питання, винесені на розгляд, засвоєні частково, прогалини у знаннях не носять істотного характеру ; практичні навички та вміння сформовані недостатньо ; більшість навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять істотні помилки , які потребують подальшого усунення
1	Мінімальний рівень компетентностей. Здобувач не готовий до заняття, не знає більшої частини програмного матеріалу, з труднощами виконує завдання, невпевнено відтворює терміни і поняття, що розглядалися під час заняття, допускає змістовні помилки, не володіє відповідними вміннями і навичками, необхідними для розв'язання професійних завдань
0	Незадовільний рівень компетентностей. Здобувач вищої освіти відсутній на занятті.

Критерії оцінювання самостійної роботи (денна форма навчання)

Максимум 10 балів	
Підготовка словника юридичних термінів з тем курсу	4
Підготовка презентації з навчальної теми чи з окремого питання	до 10 балів
Виконання самостійних завдань (за погодженням з викладачем та відповідно до програми курсу)	5
Підготовка доповіді	5
Виконання індивідуальних творчих завдань (за погодженням з викладачем та відповідно до програми курсу)	До 10 балів
Підготовка та розробка схем та таблиць	5-8 балів
Підготовка тез наукових доповідей, статей та участь у конференціях, круглих столах	до 10 балів

Критерії оцінювання самостійної роботи (заочна форма навчання)

Максимум 30 балів	
Підготовка словника юридичних термінів з тем курсу	4
Підготовка презентації з навчальної теми чи з окремого питання	до 15 балів
Підготовка доповіді	5
Виконання індивідуальних творчих завдань (за погодженням з викладачем та відповідно до програми курсу)	до 10 балів
Підготовка та розробка схем та таблиць	15 балів
Підготовка тез наукових доповідей, статей та участь у конференціях, круглих столах	до 30 балів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	
	ЗАЛІК	Екзамен/ диференційований залік	Оцінка	Пояснення
90-100	ЗАРАХОВАНО	Відмінно	A	«Відмінно» - теоретичний зміст курсу засвоєний у повному обсязі; сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані в повному обсязі.
83-89		Добре	B	«Дуже добре» - теоретичний зміст курсу засвоєний в повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані, якість виконання більшості з них оцінена кількістю балів, близько до максимальної.
75-82			C	«Добре» - теоретичний зміст курсу засвоєний цілком; в основному сформовані практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані, якість виконання жодного з них не оцінена мінімальною кількістю балів, деякі види завдань виконані з помилками.
68-74		Задовільно	D	«Задовільно» - теоретичний зміст курсу

				засвоєний не повністю; але прогалини не носять істотного характеру; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; більшість передбачених РПНД навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять помилки.
60-67			Е	«Достатньо» - теоретичний зміст курсу засвоєний частково; не сформовано деякі практичні навички роботи; частина передбачених РПНД навчальних завдань не виконані або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.
35-59	не зараховано	Не задовільно	FX	«Умовно незадовільно» - теоретичний зміст курсу засвоєний частково; не сформовані необхідні практичні навички роботи; більшість навчальних завдань не виконано або якість їх виконання оцінено кількістю балів, близько до мінімальної; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання).
1-34			F	«Безумовно незадовільно» - теоретичний зміст курсу не засвоєний; не сформовані необхідні практичні навички роботи; всі виконані навчальні

				завдання містять грубі помилки або не виконані взагалі; додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не призведе до значного підвищення якості виконання навчальних завдань.
--	--	--	--	--

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧЕНО НАВЧАЛЬНОЮ ДИСЦИПЛІНОЮ

Інформаційне та методичне забезпечення навчальної дисципліни: схеми та таблиці, презентації, відео, аудіо програвач, крейдово-магнітна дошка, проектор.

ІНФОРМАЦІЙНЕ ТА МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (рекомендовані джерела інформації)

Основні нормативні акти:

- Конституція України від 28 червня 1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141 (зі змінами внесеними Законом України «Про внесення змін до статті 80 Конституції України (щодо недоторканності народних депутатів України)» від 03 вересня 2019 р. Відомості Верховної Ради України. 2019. № 38. Ст. 160.).
- Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 року. Відомості Верховної Ради УРСР. 1990. № 31. Ст. 429.
- Про проголошення незалежності України: Постанова Верховної Ради УРСР від 24 серпня 1991 року. Відомості Верховної Ради України. 1991. № 38. Ст. 502.
- Декларація прав національностей України від 1 листопада 1991 року. Відомості Верховної Ради України. 1991. № 53. Ст. 799.
- акти міжнародного права:
  1. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 року. Офіційний вісник України. 2008. № 93. Стор. 89. Ст. 3103.
  2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 року. Голос України. 2001. № 3.
- закони
  1. Про правонаступництво України: Закон України від 12 вересня 1991 року. Відомості Верховної Ради УРСР. 1991. № 46. Ст. 617.

2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року (зі змінами і допов.). Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40-44. Ст. 356.
  3. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27 лютого 2014 року (зі змінами і допов.). Відомості Верховної Ради України. 2014. № 13. Ст. 222.
  4. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17 березня 2011 року (зі змінами і допов.). Відомості Верховної Ради України. 2011. № 38. Ст. 385.
  5. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 року (зі змінами і допов.). Відомості Верховної Ради України. 1997. № 24. Ст. 170.
  6. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 9 квітня 1999 року (зі змінами і допов.). Відомості Верховної Ради України. 1999. № 20-21. Ст. 190.
  7. Про Конституційний Суд України: Закон України від 13 липня 2017 року (зі змінами і допов.). Відомості Верховної Ради України. 2017. № 35. Ст. 376.
  8. Про прокуратуру: Закон України від 14 жовтня 2014 року (зі змінами і допов.). Відомості Верховної Ради України. 2015. № 2-3. Ст. 12.
  9. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 року (зі змінами і допов.). Відомості Верховної Ради України. 2016. № 31. Ст. 545.
  10. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 року (зі змінами і допов.). Відомості Верховної Ради України. 2014. № 49. Ст. 2056.
  11. Про правотворчу діяльність Закон України від 24 серпня 2023 року (зі змінами і допов.). Відомості Верховної Ради України. 2023. № 93. Ст. 364.
- підзаконні акти:
1. Про державні символи України: Постанова Верховної Ради України від 3 вересня 1996 року. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 45. Ст. 241.
  2. Про Положення про порядок підготовки та внесення проектів актів Президента України: Указ Президента України від 15 листопада 2006 року (зі змінами і допов.). Офіційний вісник України. 2006. № 47.
  3. Про систему центральних органів виконавчої влади: Указ Президента України від 15 грудня 1999 року (зі змінами і допов.). Офіційний вісник України. 1999. № 50.
  4. Про порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності: Указ Президента від 10 червня 1997 року (зі змінами і допов.). Урядовий кур'єр. 1997. № 107-108.

Підручники:

1. Загальна теорія права. Академічний курс / кол. автор.; за ред. С. В. Бобровник. Київ : Юрінком Інтер, 2021. 576 с.
2. Загальна теорія права : підручник / О. В. Петришин, В. В. Лемак, С. І. Максимов та ін. Харків : Право, 2020. 568 с.

3. Кельман М. С., Стратонов В. М. Загальна теорія права : підручник. 6-ге вид., допов. Херсон : Олді-Плюс, 2020. 720 с.
4. Крестовська Н. М. Теорія держави і права. Підручник. Практикум. Тести : [підруч. для юрид. ВНЗ] / Н. М. Крестовська, Л. Г. Матвєєва. 2-ге вид., випр. і допов. Київ : Юрінком Інтер, 2019. 581 с.
5. Теорія держави і права : підручник / [О. М. Бандурка та ін.]; за заг. ред. О. М. Бандурки. Харків : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2018. 415 с.
6. Теорія держави і права : підручник. Київ : Київ. нац. екон.-торг. ун-т, 2021. 424 с.
7. Шмоткін О. В. Актуальні проблеми теорії держави і права : підручник. Київ : НА СБУ, 2019. 275 с.

Навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали:

1. Бариська Я., Погорелова З., Попович Т. Загальна теорія права і держави : навч. посібник. Ужгород : Вид-во Олександри Гаркуші, 2021. 550 с.
2. Велика українська юридична енциклопедія : у 20-ти томах / редкол. : В. Д. Гончаренко (гол.) та ін. Харків : Право, 2016. Том 1 : Історія держави і права України. 848 с.
3. Велика українська юридична енциклопедія : у 20-ти томах / редкол. : С. І. Максимов (гол.) та ін. Харків : Право, 2017. Том 2 : Філософія права. 1128 с.
4. Велика українська юридична енциклопедія : у 20-ти томах / редкол. : О. В. Петришин (гол.) та ін. Харків : Право, 2017. Том 3 : Загальна теорія права. 952 с.
5. Каткова Т. Г. Теорія держави і права : навч. посібник. 2-ге вид., допов. Харків : Право, 2020. 96 с.
6. Ніколенко Л. М., Іванюта Н. В., Батечко А. І. Теорія держави та права : навч. посібник. Київ : Дакор, 2021. 215 с.
7. Орлова О. О., Кучук А. М., Мінченко О. В. Загальна теорія права : навч.-метод. посібник. Суми : Цьома С. П., 2020. 236 с.
8. Северінова О. Б. Теорія держави і права : навч. посібник. Київ : Дакор, 2021. 104 с.
9. Теорія держави і права в тестових завданнях : навч. посібник / кол. авт.; за заг. ред. Л. Р. Наливайко. 2-ге вид. змін., допов. Дніпро : Дніпр. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 608 с.
10. Практикум з теорії держави і права : навч. посібник / Кол. авт.; за заг. ред. Л. Р. Наливайко. 3-тє вид. Дніпро : Дніпр. держ. ун-т внутр. справ, 2023. 517 с.
11. Практикум із нормотворчої діяльності : навч. посібник / кол. авт. ; за заг. ред. Л. Р. Наливайко. Дніпро : Дніпр. держ. ун-т внутр. справ, 2024. 233 с.
12. Талдикін О. В. Теорія влади. Структурно-логічні схеми і таблиці : навч. посібник. Дніпро : Дніпр. держ. ун-т внутр. справ, 2020. 164 с.
13. Теорія держави і права в схемах та таблицях : навч. посібник / кол. авт.; ред. Л.Р. Наливайко. Київ : Хай-Тек Прес, 2020. 296 с.

Монографії та інші наукові видання:

1. Dobroboh L.M. Democracy, Human Rights and the Rule of Law as European Values. Legal support of European integration: general legal and sectoral aspect: Scientific monograph. Riga, Latvia: «Baltija Publishing», 2024. Pp. 157-180 (712p.). © Sumy State Pedagogical University named after A. S. Makarenko, 2024 ISBN 978-9934-26-424-5 © ISMA University of Applied Sciences, 2024
2. Chepik-Trehubenko O. S. The Political System of Society: Features and Prospects of Development in Ukraine / The issues of improving legal knowledge in the XXI century: the unity of theory and practice : collective monograph. Lviv-Toruń: Liha-Pres, 2019. P. 33-51.
3. Chepik-Trehubenko O., Nalyvaiko L. Application of the principle of the rule of law international and national courts. KELM (Knowledge, Education, Law, Management). 2022. № 4. (48). P. 413-419.
4. Leheza Y., Nalyvaiko L., Sachko O., Shcherbyna V., Chepik-Trehubenko O. Principles of law: Methodological approaches to understanding in the context of modern globalization transformations. Ius Humani. Law Journal. 2022. 11(2). P. 55-79.
5. Tavolzhanskyi O., Shevchenko A., Cherneha A., Minakova Y., Mozhechuk L. Anti-Corruption Legislation of Certain Member States of the European Union: Theory and Practice. Pakistan Journal of Criminology. 2023. Vol. 15, №01. P. 31-48.
6. Panov I., Petrosyan K., Dobroboh L., Chernobuk V., Rashed Y. Digitalization of the social services system in the context of government decentralization: legal regulation and areas of improvement. Khazanah Hukum. 2023. Vol. 5. № 3. P. 231-239.
7. Андрусів Л. М. Техніко-юридичні та методологічні засади оприлюднення нормативно-правових актів: моногр. Київ : Кушнір Г. М., 2020. 444 с.
8. Берназюк Я. О. Темпоральний підхід до вирішення колізії між актами законодавства. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2022. Вип. 72 (2). С. 43-52.
9. Бобрик В. І. Методологічні підходи до поняття «диференціація» в юридичній науці. Приватне право і підприємництво. 2018. Вип. 18. С. 14-18.
10. Вільчинська С. Проект методології нового типу (підхід філософської антропології). Університетська кафедра. 2018. № 7. С. 93-98.
11. Вовк В. М. «Правове нормотворення» vs «правова нормотворчість». Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького. Серія: Право. 2021. № 12. С. 17-21.
12. Войчук А. Ю. Особливості інституту президентства за парламентарної форми республіканського правління. Гілея. 2018. Вип. 133. С. 225-228.
13. Габаковська Х. В. Дослідницький підхід як елемент методології у сучасній юриспруденції : автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Івано-Франківськ, 2018. 20 с.

14. Добробог Л. Систематизація законодавства: актуальні питання. Правові новелли. 2023. № 5. С. 89-94.
15. Добробог Л.М. Комплексна екологічна галузь права в умовах глобалізації. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2021. № 2. С.
16. Добробог Л.М., Кулініч О.О., Чепік-Трегубенко О.С., Цигульський. Розбудова безпекового середовища в громаді на засадах партнерства та співпраці: методичні рекомендації Дніпро: Дніпр. держ. універ. внутр. справ, 2024. 108 с.
17. Дубов Г. О. Дослідження юридичної методології у період виникнення та становлення юридичної науки незалежної України. Альманах права. 2019. Вип. 10. С. 128-132.
18. Лавренко Д. О. Значення юридичної конструкції як засобу юридичної техніки. Аналітично-порівняльне правознавство. 2023. № 3. С. 88-94.
19. Лавренко Д. О. Роль юридичних конструкцій в нормотворчій діяльності. Аналітично-порівняльне правознавство. 2023. № 6. С. 130-135.
20. Лук'янов Д. В., Прийма С. В. Юридичні колізії у законодавстві України: стан і шляхи розв'язання. Право України. 2021. № 12. С. 128-145.
21. Луцький Р. П. Юридико-лінгвістична теорія як нова парадигма пізнання права. Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. 2019. № 3. С. 117-118.
19. Ляшенко Р. Д. Казуальне судове тлумачення: поняття та принципи. Правова держава. 2019. Вип. 30. С. 492-498.
22. Мінакова Є. В. Контроль за діяльністю органів місцевого самоврядування: теоретико-правовий аспект : дис. ... канд. юрид. наук. Дніпро, 2021. 244 с.
23. Москалюк О. В. Уявні колізії в конституційному праві. Право.ua. 2019. № 1. С. 5-9.
24. Назарко А. А. Правові колізії: інституційні виклики національного судового переслідування воєнних злочинів в Україні. Аналітично-порівняльне правознавство. 2023. № 6. С. 697-701.
25. Павлова М. А. Співвідношення преюдиції з деякими суміжними категоріями. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2016. Вип. 2. С. 22-25.
26. Пархоменко Н. М. Переконливий прецедент як результат нормотворчості суду (сутнісні та змістовні аспекти). Правова держава. 2022. Вип. 33. С. 131-140.
27. Погорелова З. О. Поняття і структура нормотворчої діяльності держави як одного з видів людської діяльності. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2023. Вип. 78 (1). С. 52-57.
28. Погорелова З. О. Нормотворчі повноваження Президента України: поняття і правова природа. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2022. Вип. 72 (1). С. 67-72.

29. Прийма С. В., Єрофєєва М. М. Поняття юридичних колізій. Теорія і практика правознавства. 2022. Вип. 2. С. 5-21.
30. Сергєєв К. О. Законодавча діяльність як спосіб реалізації влади. Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. 2019. № 1. С. 22-28.
31. Талдикін О. В. Інформаційний суверенітет та його зміст. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2023. № 2. С. 99-103.
32. Талдикін О. В. Суверенітет: спроба кваліфікації. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2023. № 1. С. 125-129.
31. Тихомиров О. Д. Проблеми компаративної саморефлексії порівняльного правознавства як юридичної компаративістики. Право України. 2019. № 3. С. 30-48.
34. Удовика Л. Г. Формування теорії правової системи у юридичній науці (частина 1). Часопис Київського університету права. 2019. № 3. С. 12-20.
35. Цувіна Т. А. Зворотна дія нормативно-правових актів у часі та право на справедливий судовий розгляд у цивільних справах в контексті принципу верховенства права. Часопис Київського університету права. 2019. № 3. С. 172-176.
36. Чепік-Трегубенко О. С. Верховенство права у формуванні державної політики у сферах національної безпеки і оборони: теоретико-методологічний аспект. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2022. Спеціальний випуск № 2 (121). Держава і право України в умовах воєнного стану. С. 183-188.
37. Чепік-Трегубенко О. С. Принцип верховенства права: доктрина та судова практика. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2022. № 3. С. 121-127.

Інтернет-ресурси:

1. <http://www.president.gov.ua/> – Офіційний сайт Президента України.
2. <http://www.constcourt.gov.ua/> – Офіційний сайт Конституційного Суду України.
3. <http://www.rada.gov.ua/> – Офіційний портал Верховної Ради України.
4. <http://www.kmu.gov.ua/> – Офіційний портал Кабінету Міністрів України.
5. <http://reestr.court.gov.ua> – Офіційний сайт єдиного державного реєстру судових рішень України.
6. <http://www.scourt.gov.ua/> – Офіційний сайт Верховного Суду.
7. <http://www.minjust.gov.ua/> – Офіційний сайт Міністерства юстиції України.

